

Synspunkter og prioriteringer for et nytt rammeprogram – innspill fra Universitetet i Bergen på norske prioriteringer for 8RP:

Bakgrunn: Kunnskapsdepartementets oppstartkonferanse som ble holdt i Oslo 6. oktober i samarbeid med Norges forskningsråd, departementets diskusjonsnotat av 24.09.10 ”Norske interesser og prioriteringer for et åttende rammeprogram for forskning” og departementets invitasjon til innspill fra forskningsmiljøene.

Generelt: Universitetet i Bergen ønsker muligheten til innspill velkommen og ser fram til den videre norske konsultasjonsprosessen fram mot et nytt rammeprogram. Vi er enige i hovedpunktene i diskusjonsnotatet og vil her å trekke fram noen momenter som etter vårt syn særlig bør vektlegges i en tidlig norsk posisjon til det 8. rammeprogrammet:

Kontinuitet - et nytt rammeprogram bør videreføre vellykkede elementer fra tidligere rammeprogrammer:

Et norsk innspill tidlig i prosessen fram mot et nytt rammeprogram bør etter vårt syn understreke betydningen av å videreføre innsatsen for kvalitet og relevans i EU-forskningen. Vi ser behovet for økt fleksibilitet mht tematiske prioriteringer og for å knytte de horisontale prioriteringene enda tettere opp til utviklingen av ERA. Men samtidig bør man fra norsk side ta til orde for at godt fungerende strukturer og instrumenter fra tidligere rammeprogrammer beholdes og videreutvikles. Det 8. rammeprogrammet bør i hovedtrekk videreføre velfungerende aktiviteter som i dag omfattes av de fire hovedprogrammene i 7RP (Cooperation, People, Ideas – ERC og Capacities).

Generelt om ny struktur: Foreløpige, uoffisielle tanker om struktur og innhold fra EU-kommisjonens side om et nytt rammeprogram innebærer et mulig 8RP med tre målområder:

- *Science for Science*
- *Science for Society*
- *Science for Competitiveness*

I departementets diskusjonsnotat av 24.09.10 vises det til at kategoriene ikke skal være gjensidig utelukkende, men gi et utgangspunkt for en tenkning om struktur, prioriteringer og innhold i et 8RP. Det må etter vårt syn sikres en god balanse mellom ”bottom-up/forskerstyrt forskning”, store samfunnsutfordringer (”top-down/politiske prioriteringer”) og innovasjon og konkurransekraft (”blanding av bottom-up og top-down”). Fra UiBs side vil vi i tillegg understreke betydningen av å inkludere grunnforskningskomponenter i alle de tre kategoriene (science for science, society og kompetitiveness). Særlig bør den nye ordningen med Joint Programme Initiatives som skal møte store samfunnsutfordringer (top-down definert) også kunne romme grunnforskning innenfor den aktuelle tematikken.

➤ **Science for Science**

Europeisk finansiering av grunnforskning bør styrkes, både gjennom videreutvikling av ERC og ved å videreføre og videreutvikle Marie Curie-ordningene for mobilitet.

Mobilitetsprogrammet People er en viktig del av ERA og den femte frihet og bør videreutvikles. Det at denne ordningen er åpen for alle fagfelt og gir mulighet for forskningsmiljøene til selv å initiere ny forskning og utvikle fremragende forskere er viktig for universitetene og for de unge forskertalentene.

➤ *Science for Society*

Hovedtemaer det bør satses på og som er av interesse for en felles europeiske satsing: Vi er enige i at norske synspunkter bør følge forskningsmeldingens prioriteringer generelt, men at man samtidig bør vurdere nye muligheter og sikre nødvendig tematisk fleksibilitet i 8RP. Vi støtter forslaget til norsk hovedprioritering (Økt vekt på globale og samfunnsmessige utfordringer) og særlig at velferdsutfordringer vektlegges.

I tillegg bør man innenfor de tematiske programmene vurdere å innføre åpne utlysninger slik som [FET-Open-ordningen](#) under det nåværende tematiske IKT-programmet. Denne ordningen kombinerer grunnforskning og innovasjon på en svært vellykket måte og kan være et eksempel på "best practice" for andre programmer også det neste rammeprogrammet. Dette vil kunne bidra til en bedre balanse mellom "relevance-driven" og "science-driven" forskning.

➤ *Science for Competitiveness*

UiB støtter forslaget om at Norge spiller inn forslag om en tematisk åpen konkurransearena basert på kvalitet under denne overskriften. Dette vil kunne bidra til en bedre balanse mellom "bottom-up/forskerstyrt forskning", store samfunnsutfordringer ("top-down/politiske prioriteringer").

Internasjonalt samarbeid

Universitetet i Bergen ser det som svært viktig at et nytt rammeprogram også innebærer et styrket internasjonalt samarbeid som foreslått.

Finansieringsordning og organisatoriske forhold

EU-kommisjonens melding om forenkling ("Simplifying the implementation of the research framework programmes" COM 2010 (187)), tar sikte på å forenkle det økonomisk-administrative rammeverket for deltakere i rammeprogrammene. Meldingen inneholder en rekke konkrete tiltak for å forenkle søknads- og driftsfasen av prosjekter. Vi vil her trekke frem to av disse:

- EU-kommisjonen vil tilstrebe bedre synkronisering innenfor DG Research slik at alle enheter tolker og praktiserer regler likt. Dette er svært viktig og vil lette deltakelsen for alle institusjoner. Samtidig bør det påpekes at EU-kommisjonen bør tilstrebe samme regler og samme standardkontrakt for prosjekter under alle ordninger – også de som faller utenfor rammeprogrammet. Dette gjelder i dag ERA-net, Joint Technology Initiatives m.fl. og vil i framtiden gjelde Joint Programming. Dagens ordning hvor hvert program har sine spesielle kontrakter og vilkår, krever stor administrativ kapasitet og årvåkenhet i deltakende organisasjoner. Dette kan gjøre det mindre attraktivt for mindre organisasjoner og SMBer å delta i det europeiske forskningssamarbeidet.
- EU-kommisjonen foreslår et skifte fra kostnadsbasert finansiering (basert på forskningsaktivitet) til betaling basert på resultater / leveranser. Forslaget vil innebære at fokus skifter fra kostnader (input) til resultater (output) av forskningen. Dette kan føre til en overvekt av prosjekter med lav risiko og lavere forskningsmessige ambisjoner for å sikre at man får betaling for forskningsaktivitet utført i henhold til plan og prosjektbeskrivelse. For å stimulere til prosjektsøknader som ligger i

forskningsfronten, bør man etter vårt syn beholde dagens ordning hvor det er innsatsen /forskningsaktiviteten som finansieres.

Store – små prosjekt

Det er viktig å sikre en god balanse mellom store og små / mellomstore prosjekter i utlysningene. Nylige utlysninger under 7 RP etterspør flere store prosjekter med svært mange partnerinstitusjoner. Denne utviklingen kan gjøre det vanskeligere enn før for norske deltakere å påta seg koordinatoransvar, ikke minst fordi denne type prosjekter vil kreve stor administrativ kapasitet og forskerledere med kompetanse på å lede slike store prosjekter.

ERA i 8RP – prosjekt vs prosjekttilnærming

8RP vil kunne innebære mindre vekt på sentraliserte prosjektutlysninger ("call for proposals") og større vekt på medfinansiering av store samarbeidsprogrammer (med egne utlysninger) innenfor rammen av ERA. Vi ser positivt på den nye utviklingen i retning av større integrasjon mellom nasjonal og europeisk forskningsfinansiering gjennom etableringen av Joint Programming Initiatives. Samtidig er det fra vårt ståsted viktig at det fortsatt utlyses prosjekter i EU-kommisjonens regi. Erfaringsmessig har kommisjonen løst oppgaven med å inkludere forskningsmiljø i mange deltakerland og å stimulere til bred industrideltakelse (også fra SMBer) godt. Om utviklingen vil gå i retning av at EU-kommisjonen i mindre grad selv lyser ut prosjektmidler, blir det viktig at det utvikles mekanismer som ivaretar slike hensyn til bred og balansert deltakelse både geografisk og mellom sektorer / større og mindre deltakerorganisasjoner.